

Justyna MATUSIAK*
Agnieszka WOJCIESZAK**

Informatyzacja rejestrów przedsiębiorców

Wstęp

Regulację dotyczącą wykonywania działalności gospodarczej zawiera ustawa z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej¹, ustawa z dnia 6 marca 2018 r. prawo przedsiębiorców², ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gos-

---

* Instytut Prawa i Administracji, Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu, e-mail: justyna.matusiak@wsb.poznan.pl.

** Instytut Prawa i Administracji, Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu, e-mail: agnieszka.wojcieszak@wsb.poznan.pl.

¹ Ustawa z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej, t.j.: Dz.U. z 2017 r., poz. 2168 ze zm. (dalej: ustawa o swobodzie działalności gospodarczej).

² Ustawa prawo przedsiębiorców, Dz.U. z 2018 r., poz. 646, reguluje podejmowanie, wykonywanie i zakończenie prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium Polski. Zwrócić należy szczególną uwagę na tzw. „pakiet korzyści” wynikający z wprowadzonych ustawą zmian. Przede wszystkim ustawodawca wprowadził działalność nieewidencjonowaną. Odnosi się ona do osób fizycznych, których przychód należny z działalności nie przekracza w żadnym miesiącu 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia i które w okresie ostatnich 60 miesięcy nie wykonywały działalności gospodarczej. Z możliwości tej nie mogą jednak skorzystać osoby aktywne w ramach spółki cywilnej. Ponadto wprowadzono pewne zmiany dotyczące zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej, m.in. przedsiębiorca zatrudniający wyłącznie pracowników przebywających na urlopie macierzyńskim, urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopie wychowawczym lub urlopie rodzicielskim, nielączących korzystania z urlopu rodzicielskiego z wykonywaniem pracy u pracodawcy udzielającego tego urlopu, może skorzystać ze wspomnianego uprawnienia. Oprócz tego przedsiębiorca wpisany do CEIDG może również zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na czas nieokreślony. Konieczne jest również zwrócenie uwagi na czasowe zwolnienie od obowiązku uiszczania składek ZUS (tzw. ulgi „na start” – w okresie 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej nie podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym).

podarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy³, ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców⁴, ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej⁵ oraz ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej⁶. Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej, zgodnie z jej tytułem, traktuje o swobodzie działalności gospodarczej, natomiast Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej używa pojęcia „wolność działalności gospodarczej”⁷. Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej wyraża zasadę wolności gospodarczej, stanowiąc w swoim art. 6 ust. 1, że podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej jest wolne dla każdego na równych prawach, z zachowaniem warunków określonych przepisami prawa. Zgodnie z ust. 2 tego artykułu właściwy organ nie może żądać ani uzależniać swojej decyzji w sprawie podjęcia, wykonywania i zakończenia działalności gospodarczej przez zainteresowaną osobę od spełnienia przez nią dodatkowych warunków, w szczególności od przedłożenia dokumentów lub ujawnienia danych nieprzewidzianych przepisami prawa.

Warunkiem rozpoczęcia działalności gospodarczej jest jej rejestracja. Obowiązek rejestracji ma charakter powszechny, tzn. obejmuje każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą⁸. Rozpoczęcie działalności

³ Ustawa z dnia 6 marca 2018 roku o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy, Dz.U. z 2018 r., poz. 647.

⁴ Ustawa z dnia 6 marca 2018 roku o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców, Dz.U. z 2018 r., poz. 648.

⁵ Ustawa z dnia 6 marca 2018 roku o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. z 2018 r., poz. 649.

⁶ Ustawa z dnia 6 marca 2018 roku – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej, Dz.U. z 2018 r., poz. 650.

⁷ Zgodnie z art. 20 i 22 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm. „społeczna gospodarka rynkowa oparta na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej, a ograniczenie wolności działalności gospodarczej jest dopuszczalne tylko w drodze ustawy i tylko ze względu na ważny interes publiczny”. System społecznej gospodarki rynkowej opiera się na wolności gospodarczej, która jako zasada ustroju gospodarczego państwa stanowi gwarancję dla gospodarki rynkowej, konstytuowanej przez wolności i prawa podstawowe, a w szczególności gwarancję własności prywatnej (art. 64 Konstytucji RP), wolność wyboru i wykonywania zawodu, a także wyboru miejsca pracy (art. 65 Konstytucji RP). Więcej na ten temat: K. Strzyczkowski, *Prawo gospodarcze publiczne*, Warszawa 2011, s. 98–108; M. Szydło, *Wolność działalności gospodarczej jako prawo podstawowe*, Bydgoszcz–Wrocław 2011, s. 53–73.

⁸ H. Gronkiewicz-Waltz, M. Wierzbowski, *Prawo gospodarcze. Zagadnienia administracyjnoprawne*, Warszawa 2015, s. 290.

gospodarczej podlega wpisowi, który jest różny dla przedsiębiorców będących osobami fizycznymi oraz przedsiębiorców działających w innych, złożonych formach organizacyjno-prawnych (w tym zwłaszcza spółek prawa handlowego). Przedsiębiorcy będący osobami fizycznymi podlegają wpisowi do ewidencji, podczas gdy przedsiębiorcy działający w innych, złożonych formach podlegają wpisowi do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego⁹. Tym samym wpisowi do ewidencji, a nie do rejestru, podlegają również wspólnicy – strony umowy spółki cywilnej będące osobami fizycznymi.

Zarówno rejestr, jak i ewidencja pełnią szereg funkcji. Do najważniejszych z nich należą funkcja porządkowa i informacyjna. Pierwsza z nich umożliwia sprawowanie nadzoru przez uprawnione organy nad sprawnością obrotu gospodarczego, druga natomiast zapewnia jawność wpisu w sensie nie tylko formalnym, ale również faktycznym¹⁰.

Informatyzacja kolejnych usług świadczonych przez podmioty publiczne dotyczy również usług świadczonych dla przedsiębiorców. Zapewnienie dostępności on-line do szeregu usług związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, w szczególności w zakresie jej zakładania, wynika nie tylko z obecnego stanu rzeczy, ale również ze wzrostu mobilności, przede wszystkim w ramach Unii Europejskiej¹¹.

Warty podkreślenia jest fakt, iż informatyzacja rejestrów przedsiębiorców oraz innych rejestrów, z których przedsiębiorcy korzystają powinna znaleźć odzwierciedlenie w dokumentach programowych odnoszących się do rozwoju społeczeństwa informacyjnego. O ile strategia tego typu na szczeblu europejskim¹² przewiduje, iż jedną z kluczowych usług dla biznesu jest zarejestrowanie nowej firmy, o tyle strategia krajowa¹³, mimo iż przewiduje wśród usług priorytetowych dla biznesu, a dostępnych on-line, takie usługi jak przekazanie danych celnych czy rozliczanie podatku VAT, to nie przewiduje rejestracji nowego podmiotu jako usługi priorytetowej. Mimo to informatyzacja rejestrów przedsiębiorców została

⁹ Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 roku o Krajowym Rejestrze Sądowym, t.j.: Dz.U. z 2017 r., poz. 700 ze zm.

¹⁰ D. Wapińska, *Funkcje ewidencjonowania przedsiębiorców*, [w:] *Prawo gospodarcze. Kompendium*, red. J. Olszewski, Warszawa 2016, s. 225.

¹¹ W ramach Unii Europejskiej realizowane są liczne programy pilotażowe, które mają na celu zapewnienie usług transgranicznych, w tym PEPPOL, SPOCS, STORK, epSOS, e-CODEX, e-SENS.

¹² Strategia eEurope – an Information Society for All, określająca priorytetowe usługi publiczne, które powinny być dostępne on-line.

¹³ Strategia kierunkowa rozwoju informatyzacji Polski do roku 2013 oraz perspektywiczna prognoza transformacji społeczeństwa informacyjnego do roku 2020, http://opi4.opi.org.pl/repository/4e4269bddc260c162d1ec70_d15fe14e6sdvNyx.pdf (dostęp: 25.03.2012).

przewidziana we wszystkich planach informatyzacji kraju wydawanych na podstawie ustawy o informatyzacji¹⁴. Plan Informatyzacji Państwa na rok 2006 przewidywał wdrożenie projektu informatycznego E-Portal, zapewniającego dostęp do Krajowego Rejestru Sądowego¹⁵. Plan Informatyzacji Państwa na lata 2007–2010 przewidywał realizację dwóch projektów w tym zakresie¹⁶. Pierwszy dotyczył budowy dziedzinowej platformy elektronicznej Ministerstwa Sprawiedliwości, w tym uruchomienia usług dla przedsiębiorców na portalu dostępowo-informacyjnym (dostęp elektroniczny do wydziałów gospodarczych, rejestrowych i innych). W Planie wskazano, że rozwiązanie to ma szczególne znaczenie dla przedsiębiorców i pewności obrotu gospodarczego. Drugim była Centralna Informacja o Działalności Gospodarczej (CIDG) umożliwiająca dostęp, za pomocą platformy ePUAP, do informacji o przedsiębiorcach – osobach fizycznych w skali całego kraju. Co ciekawe, w drugim ze wskazanych projektów, oprócz możliwości złożenia jednego tylko formularza (zastępującego pozostałe zgłoszenia NIP, ZUS, REGON) oraz umieszczania w CIDG informacji o zakazach czy ograniczeniach w prowadzeniu działalności gospodarczej, przewidywano, że rejestracja działalności gospodarczej będzie prowadzona w urzędach skarbowych. Również w obecnie obowiązującym Programie Zintegrowanej Informatyzacji Państwa do roku 2020 wskazuje się na znaczenie informatyzacji rejestrów przedsiębiorców, bardziej jednakże poprzez analizę tego, co już zostało wdrożone niż przez wskazanie dalszych kierunków rozwoju¹⁷.

Rozwiązania, które zostały już wdrożone w przedmiotowym zakresie, zostaną poddane analizie w dalszej części niniejszego opracowania.

1. Informatyzacja ewidencji działalności gospodarczej

Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEIDG) stanowi przykład rejestru administracyjnego, tj. prowadzonego przez organ administracji publicznej, z uwzględnieniem form i procedur uregulowanych w prawie publicznym¹⁸. Zgodnie z przepisami rozdziału trzeciego

¹⁴ Ustawa z dnia 17 lutego 2005 roku o informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne, t.j.: Dz.U. z 2017 r., poz. 570 ze zm.

¹⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 2006 roku w sprawie Planu Informatyzacji Państwa na rok 2006, Dz.U. z 2006 r. Nr 147, poz. 1064.

¹⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 marca 2007 roku w sprawie Planu Informatyzacji Państwa na lata 2007-2010, Dz.U. z 2007 r. Nr 61, poz. 415.

¹⁷ Uchwała nr 1/2014 Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2014 roku w sprawie przyjęcia programu rozwoju „Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa”, https://mac.gov.pl/files/pzip_-_uchwala_rm.pdf (dostęp: 17.02.2017).

¹⁸ H. Gronkiewicz-Waltz, M. Wierzbowski, *op. cit.*, s. 291.

ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, które weszły w życie 1 lipca 2011 roku¹⁹, rozpoczęcie działalności gospodarczej podlegającej wpisowi do ewidencji możliwe stało się bez konieczności osobistego stawiennictwa w urzędzie, a za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Zgodnie z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej utworzono CEIDG, która weszła w miejsce ewidencji działalności gospodarczej, prowadzonej dotąd przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta. Wcześniejsze zasady wpisu do ewidencji działalności gospodarczej wynikały z art. 7a–7i ustawy z dnia 19 listopada 1999 roku – Prawo działalności gospodarczej²⁰. Na ich podstawie każda ewidencja była prowadzona oddzielnie. Istniało więc tyle ewidencji, ile podmiotów ją prowadzących, to znaczy gmin i miast, a uzyskanie informacji o przedsiębiorcy bez znajomości jego miejsca zamieszkania lub miejsca wykonywania działalności gospodarczej było zadaniem trudnym. Gminy zostały zobowiązane do przeniesienia danych przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą oraz przedsiębiorców, którzy zawiesili wykonywanie działalności gospodarczej, zawartych w dotychczasowej ewidencji do systemu teleinformatycznego CEIDG w zakresie podlegającym wpisowi do dnia 31 grudnia 2011 roku. W tym samym terminie do przekazania danych o przedsiębiorcach wykonujących działalność gospodarczą wiążącą się z uzyskaniem koncesji, wpisu do rejestru działalności regulowanej, licencji lub zezwoleń zobowiązane zostały organy właściwe w tych sprawach w zakresie danych zawartych w prowadzonych przez nie rejestrach.

CEIDG prowadzi w systemie teleinformatycznym minister właściwy do spraw gospodarki. Zadaniem CEIDG jest ewidencjonowanie przedsiębiorców będących osobami fizycznymi, udostępnianie informacji o przedsiębiorcach i innych podmiotach w zakresie wskazanym w ustawie, umożliwienie wglądu do danych bezpłatnie udostępnianych przez Centralną Informację Krajowego Rejestru Sądowego, a także umożliwienie ustalenia terminu i zakresu zmian wpisów w CEIDG oraz wprowadzającego je organu.

Przekazywanie danych oraz informacji do i z CEIDG odbywa się za pośrednictwem platformy usług administracji publicznej lub w inny sposób, środkami komunikacji elektronicznej. Wnioski o wpis do CEIDG, informacje i inne dane przekazywane są do CEIDG za pośrednictwem formularzy elektronicznych zamieszczonych na stronie internetowej CEIDG, w Biuletynie Informacji Publicznej ministra właściwego do spraw gospo-

---

¹⁹ Na mocy art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku – Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej, Dz.U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1808 ze zm.

²⁰ Ustawa z dnia 19 listopada 1999 roku – Prawo działalności gospodarczej, Dz.U. z 1999 r. Nr 101, poz. 1178 ze zm.

darki oraz na elektronicznej platformie usług administracji publicznej²¹. Wzory wniosków zamieszcza się na elektronicznej platformie usług administracji publicznej. Należy wskazać, że ilość danych podlegających wpisowi do CEIDG zwiększyła się w stosunku do poprzednio obowiązującej regulacji, w której skromny zakres informacji uzyskiwanych za pomocą ewidencji był oceniany negatywnie²².

W odniesieniu do wniosku o wpis należy wskazać, że status przedsiębiorcy pozostaje kategorią materialną, uzależnioną od rzeczywistego prowadzenia we własnym imieniu działalności gospodarczej, a sam wpis (złożenie wniosku) pozostaje związany z tym faktem obowiązkiem, który trzeba wypełnić. Taki pogląd został sformułowany na podstawie wcześniej obowiązujących przepisów²³, ale pozostaje aktualny również po wejściu w życie przepisów wprowadzających CEIDG²⁴. Wpis ma charakter czynności materialno-technicznej.

W literaturze wskazuje się, że część informacji podlegających wpisowi (numer PESEL, REGON, obywatelstwo polskie, adres poczty elektronicznej i strony internetowej) nie musi podlegać wpisaniu, ponieważ osoba fizyczna ubiegająca się o wpis nie musi ich posiadać²⁵. Powstaje zatem problem, czy wniosek pozbawiony powyższych, głównych cech identyfikujących przedsiębiorcę powinien podlegać odmowie wpisu. Wydaje się, że tylko w wypadku niepodania numeru PESEL przez obywatela polskiego taka sytuacja jest dopuszczalna. Brak numeru PESEL osób chcących wykonywać działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a nieposiadających obywatelstwa polskiego, nie może być podstawą odmowy wpisu, ponieważ mają one taką możliwość, ale nie muszą posiadać numeru PESEL. Również brak numeru REGON nie może stanowić takiej przesłanki, ponieważ wnioskodawca wpisu do CEIDG może zgłosić jednocześnie żądanie dokonania wpisu do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej i ewentualny brak takiego żądania mógłby skutkować odmową dokonania wpisu. Moż-

²¹ Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej (ePUAP).

²² Z. Szażyk, A. Szafranski, *Publiczne prawo gospodarcze*, Warszawa 2011, s. 96.

²³ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 listopada 2006 r., sygn. VI SA/Wa 1852/05, Legalis nr 275234; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 25 października 2006 r., II GSK 179/06, Legalis nr 82985; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 12 września 2008 r., VII SA/Wa 876/08, Legalis nr 838027; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 29 kwietnia 2010 r., I SA/GI 403/09, Legalis nr 424430; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 21 marca 2006 r., VI SA/Wa 2215/05, Legalis nr 273689; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach z dnia 17 lutego 2010 r., II SA/Ke 48/10, Legalis nr 247950.

²⁴ H. Gronkiewicz-Waltz, M. Wierzbowski, *op. cit.*, s. 234–235.

²⁵ C. Kosikowski, *Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz*, Warszawa 2011, s. 192.

liwe jest, aby osoba prowadząca działalność gospodarczą nie posiadała adresu poczty elektronicznej i strony internetowej, a swoje kontakty z innymi podmiotami ograniczała do kontaktów np. osobistych i telefonicznych, w związku z czym brak adresu poczty elektronicznej i strony internetowej nie może stanowić podstawy odmowy dokonania wpisu do CEIDG.

Wpis do CEIDG polega na wprowadzeniu do systemu teleinformatycznego danych podlegających wpisowi. Wpis jest dokonany z chwilą zamieszczenia danych w CEIDG, nie później niż następnego dnia roboczego po dniu wpływu do CEIDG wniosku, o ile wniosek jest złożony przez osobę uprawnioną i jest poprawny. Wpis do CEIDG jest dokonywany na wniosek, chyba że przepis szczególny przewiduje wpis z urzędu. Wpisem do CEIDG jest również wykreślenie albo zmiana wpisu.

Wniosek ma charakter wniosku zintegrowanego, ponieważ oprócz wniosku o wpis do CEIDG zawiera wniosek o wpis do rejestrów prowadzonych w celach statystycznych, podatkowych czy ubezpieczeń społecznych. Należy zatem uznać, że ustawodawca dokonał zintegrowania wniosku o wpis do CEIDG z innymi wnioskami o wpis w stosownych urzędowych rejestrach. Jednak fizyczne ich połączenie nie oznacza utraty odrębności prawnej – wnioski te nadal będą istniały jako odrębne prawne kategorie (odrębne prawnie instytucje), które będą spełniały swoiste dla nich cele, określone w ustawach szczególnych (choć w sensie fizycznym wnioski te zostaną zintegrowane z wnioskiem o wpis do CEIDG)²⁶.

Do wniosku o wpis do CEIDG przedsiębiorca może dołączyć zgłoszenie rejestracyjne lub aktualizacyjne, o których mowa w przepisach o podatku od towarów i usług²⁷. Wraz z wnioskiem o wpis do CEIDG składa się oświadczenie o braku orzeczonych – wobec osoby, której wpis dotyczy – zakazów: prowadzenia działalności gospodarczej, wykonywania określonego zawodu, prowadzenia działalności związanej z wychowaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub opieką nad nimi, pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

System teleinformatyczny CEIDG przesyła wnioskodawcy na wskazany adres poczty elektronicznej potwierdzenie złożenia wniosku. Wniosek o wpis do CEIDG może być również złożony na formularzu w wybranym przez przedsiębiorcę urzędzie gminy osobiście albo wysłany listem poleconym.

Pozostawienie możliwości osobistego złożenia wniosku jest koniecznością wynikającą z równego traktowania obywateli, z których nie wszyscy

²⁶ M. Sieradzka, *Swoboda działalności gospodarczej. Komentarz*, LEX Omega 2010.

²⁷ Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, t.j.: Dz.U. z 2017 r., poz. 1221 ze zm.

muszą posiadać możliwości techniczne bądź intelektualne, aby sprostać zadaniu, jakim jest złożenie wniosku za pomocą środków komunikacji elektronicznej, np. przez brak komputera, brak umiejętności posługiwania się komputerem mimo jego posiadania, brak dostępności Internetu mimo umiejętności posługiwania się komputerem, brak umiejętności samodzielnego wypełnienia wniosku o wpis. Należy podkreślić, iż w żadnym wypadku obywatel nie może być pozbawiony możliwości tradycyjnej, papierowej komunikacji z podmiotami publicznymi. Tym samym zaproponowane rozwiązania w postaci komunikacji elektronicznej, papierowej i pocztowej należy uznać za poprawne, spełniające wymóg równego traktowania.

W przypadku złożenia formularza osobiście, własnoręcznie podpisanego, organ gminy potwierdza tożsamość wnioskodawcy składającego wniosek i potwierdza wnioskodawcy, za pokwitowaniem, przyjęcie wniosku. Jednakże wniosek złożony osobiście albo wysłany listem poleconym organ gminy i tak przekształca na formę dokumentu elektronicznego, podpisując go:

- podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą kwalifikowanego certyfikatu, przy zachowaniu zasad przewidzianych w przepisach o podpisie elektronicznym;
- podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP;
- w inny sposób akceptowany przez system CEIDG umożliwiający jednoznaczny identyfikację osoby przesyłającej wniosek oraz czas jego przesłania.

Podobnie w któryś z powyższych sposobów musi zostać podpisany wniosek składany za pośrednictwem formularza elektronicznego. Wniosek o wpis do CEIDG wysłany listem poleconym opatrzony jest własnoręcznym podpisem wnioskodawcy, którego własnoręczność poświadczona jest przez notariusza.

Osobą uprawnioną do złożenia wniosku będzie osoba fizyczna zamierzająca podjąć działalność gospodarczą lub już ją wykonująca w przypadku zmiany wpisu lub jego wykreślenia. Osoba uprawniona może działać przez swojego pełnomocnika. Dane pełnomocnika upoważnionego do prowadzenia spraw przedsiębiorcy, wraz ze wskazaniem zakresu spraw, które obejmuje dane pełnomocnictwo, podlegają wpisowi do CEIDG, o ile przedsiębiorca udzielił pełnomocnictwa i zgłosił informację o jego udzieleniu we wniosku o wpis do CEIDG. W takim wypadku do wykazania przed organem administracji publicznej upoważnienia do prowadzenia sprawy w imieniu przedsiębiorcy nie stosuje się przepisu art. 33 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego²⁸. Organ administracji publicz-

²⁸ Zgodnie z art. 33 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego, t.j.: Dz.U. z 2017 r., poz. 1257 ze zm. „pełnomocnik dołącza do akt oryginał lub urzędo-

nej z urzędu potwierdza w CEIDG upoważnienie pełnomocnika do prowadzenia sprawy w imieniu przedsiębiorcy, z wyjątkiem spraw prowadzonych na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa²⁹ oraz ustawy o kontroli skarbowej³⁰. Należy podkreślić, że pełnomocnik nie występuje w roli przedsiębiorcy, ponieważ jest nim podmiot, w imieniu którego działano – ten, który udzielił pełnomocnictwa, pracodawca i zleceniodawca, którzy biorą na siebie odpowiedzialność z punktu widzenia regulacji prawa gospodarczego za podejmowane w ich imieniu działania pełnomocnika, pracownika czy zleceniobiorcy³¹.

CEIDG przesyła odpowiednie dane zawarte we wniosku o wpis do CEIDG – związane z numerem REGON, NIP oraz obowiązkami podatkowymi – za pośrednictwem elektronicznej platformy usług administracji publicznej lub innych środków komunikacji elektronicznej niezwłocznie, nie później niż w dniu roboczym następującym po dokonaniu wpisu, do właściwego naczelnika urzędu skarbowego wskazanego przez przedsiębiorcę. Po uzyskaniu informacji o nadanym numerze identyfikacji podatkowej (NIP) CEIDG przesyła odpowiednie dane zawarte we wniosku do Głównego Urzędu Statystycznego oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych albo Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – wraz z informacją o dokonaniu wpisu do CEIDG i nadanym numerze NIP.

Brak konieczności osobistego stawiennictwa we wszystkich urzędach (Urząd Skarbowy, Główny Urząd Statystyczny, Zakład Ubezpieczeń Społecznych), obok samej możliwości internetowej rejestracji, uznać należy za największą zaletę nowych rozwiązań.

Według wcześniejszych przepisów zarówno wnioski o wpis do ewidencji, jak i wnioski dotyczące zmian podlegały opłacie. W myśl obecnie obowiązującego prawa wnioski te oraz wniosek o wykreślenie wpisu z ewidencji są zwolnione z opłat³².

Domniemywa się, że dane wpisane do CEIDG są prawdziwe. Jeżeli do CEIDG wpisano dane niezgodnie z wnioskiem lub bez tego wniosku, osoba wpisana do CEIDG nie może zasłaniać się wobec osoby trzeciej,

---

wo poświadczony odpis pełnomocnictwa. Adwokat, radca prawny, rzecznik patentowy, a także doradca podatkowy mogą sami uwierzytelnić odpis udzielonego im pełnomocnictwa oraz odpisy innych dokumentów wykazujących ich umocowanie. Organ administracji publicznej może w razie wątpliwości zażądać urzędowego poświadczenia podpisu strony”.

²⁹ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, t.j.: Dz.U. z 2017 r., poz. 201 ze zm.

³⁰ Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej, t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214 ze zm.

³¹ H. Gronkiewicz-Waltz, M. Wierzbowski, *op. cit.*, s. 243.

³² A. Doliwa, *Ewidencja działalności gospodarczej*, [w:] *Prawo gospodarcze prywatne*, red. T. Mróz, M. Stec, Warszawa 2016, s. 63.

działającej w dobrej wierze, zarzutem, że dane te nie są prawdziwe, jeżeli po powzięciu informacji o tym wpisie zaniedbała wystąpić niezwłocznie z wnioskiem o sprostowanie, uzupełnienie lub wykreślenie wpisu. Sytuacja wygląda inaczej w przypadku, gdy to organ ewidencyjny wpisał dane w sposób niezgodny z wnioskiem, a wnioskodawca nie dowiedział się o tym lub dowiedział się dopiero wtedy, gdy osoby trzecie uczyniły użytek z danych zawartych we wpisie. W takim wypadku odpowiedzialność za wpisanie danych niezgodnie z wnioskiem powinna zostać przeniesiona na CEIDG (Skarb Państwa)³³.

CEIDG udostępnia zawarte w niej dane i informacje podlegające wpisowi, z wyjątkiem numeru PESEL, daty urodzenia, danych kontaktowych przedsiębiorcy, w przypadku gdy osoba je podająca sprzeciwiła się udostępnieniu w CEIDG, a także dane dotyczące przedsiębiorców i innych podmiotów w zakresie reglamentacji działalności gospodarczej (koncesji, zezwolenia lub licencji oraz wpisu do rejestru działalności regulowanej).

Zgodnie z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej przekazywanie do ewidencji danych i informacji przez organy samorządu terytorialnego i gospodarczego będące organami koncesyjnymi, organami prowadzącymi rejestry działalności regulowanej oraz organami właściwymi do spraw zezwoleń i licencji, należy do zadań z zakresu administracji rządowej. Cezary Kosikowski wskazuje³⁴, iż regulacja ta jest nieporozumieniem. Dotyczy ona bowiem obowiązków organów samorządu terytorialnego i gospodarczego, które niesłusznie wiąże się z czynnościami organów koncesyjnych, organów prowadzących rejestry działalności regulowanej oraz organów właściwych do spraw zezwoleń i licencji, a ponadto nieprawidłowo określa się je jako zadania z zakresu administracji rządowej. Organy samorządu gospodarczego w ogóle nie wykonują tego typu zadań, natomiast organy samorządu terytorialnego mogą wykonywać zadania zleczone z zakresu administracji rządowej, ale nie jest to tym samym, co zadania administracji rządowej.

Dane i informacje udostępniane przez CEIDG są jawne i każdy ma do nich prawo dostępu. Dostępność informacji objętych ewidencją jest większa w porównaniu z ich dostępnością we wcześniejszej ewidencji, ponieważ dane i informacje podlegające wpisowi oraz dane o przedsiębiorcach i innych podmiotach udostępniane są na stronie internetowej CEIDG. Warto podkreślić, że strona ta dostępna jest również w języku angielskim.

Zaświadczenia o wpisie w ewidencji dotyczące przedsiębiorców będących osobami fizycznymi w zakresie jawnych danych podlegających

³³ C. Kosikowski, *op. cit.*, s. 210.

³⁴ *Ibidem*, s. 218.

wpisowi mają formę dokumentu elektronicznego albo wydruku ze strony internetowej CEIDG. Organy administracji publicznej nie mogą domagać się od przedsiębiorców okazywania, przekazywania lub załączania do wniosków zaświadczeń o wpisie w ewidencji.

Mimo pojawiających się w pierwszej fazie wdrażania CEIDG problemów³⁵ ewidencja funkcjonuje poprawnie. Ewidencja jest obecnie scentralizowanym i z informatyzowanym systemem danych. Oczywiście zaletą systemu jest znaczne usprawnienie postępowania rejestracyjnego oraz uzyskanie bezpłatnego dostępu do bazy danych o przedsiębiorcach³⁶. Należy jednakże podkreślić, iż CEIDG wciąż jest systemem informacyjnym, a nie transakcyjnym. Dokonanie czynności transakcyjnej wymagającej podpisu, czy to w formie podpisu elektronicznego, czy też profilu zaufanego ePUAP, znacząco ogranicza funkcjonalność omawianej ewidencji.

Ponadto należy podkreślić, w kontekście prac legislacyjnych nad nową ustawą – Prawo działalności gospodarczej, iż Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej jest instytucją tak istotną z punktu widzenia podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej, że powinna w nowej regulacji znaleźć swe odzwierciedlenie. Jak się wskazuje w literaturze³⁷ jedną z głównych wad prezentowanych dotąd propozycji było pozostawienie przepisów dotyczących CEIDG w całości poza nowym prawem działalności gospodarczej.

Podsumowując, należy wskazać, że wprowadzenie CEIDG doprowadziło do przyspieszenia i uproszczenia procedury rejestracyjnej. Sprzężenie wniosku o wpis do ewidencji z koniecznością posiadania podpisu elektronicznego bądź profilu zaufanego ePUAP oznacza jednakże, że wykorzystanie ewidencji w celach rejestracyjnych nie będzie pełne. Nie zmienia to faktu, iż wprowadzenie danych przedsiębiorców do systemu teleinformatycznego, a przez to jego scentralizowanie oraz upowszechnienie sprzyja bezpieczeństwu obrotu. Dopóki usługa podejmowania

³⁵ Po miesiącu funkcjonowania w bazie wciąż brakowało około pół miliona wpisów, co skutkowało brakiem możliwości zweryfikowania około 1/3 przedsiębiorców. Niemożliwym było w związku z tym sprawdzenie kontrahentów przez ich numer NIP lub REGON. Niezarejestrowani przedsiębiorcy stawali przed koniecznością złożenia druku CEDIG-2 w gminie z wnioskiem o uzupełnienie danych, a tym samym byli zobowiązani do osobistego pojawienia się w organie gminy. Taka sytuacja oznaczała jednocześnie całkowite zaprzeczenie idei CEDIG, czyli komunikacji opartej w całości na środkach komunikacji elektronicznej, bez konieczności osobistego stawiennictwa w urzędzie. Więcej uwag na ten temat: Z. Józwiak, *Dziurawy rejestr utrudnia odnalezienie firm*, „Rzeczpospolita” 2012, z dnia 30 I, <http://www.rp.pl/artukul/758349,798950-Rejestracja-firmy-przez-Internet--Dziurawy-rejestr-utrudnia-odnalezienie-firm.html> (dostęp: 22.04.2017).

³⁶ R. Blicharz, *Publiczne prawo gospodarcze. Zarys wykładu*, Warszawa 2015, s. 64.

³⁷ Ł. Mroczyńska-Szmaj, *Projekt nowej ustawy prawo działalności gospodarczej*, [w:] *Prawo gospodarcze. Kompendium*, red. J. Olszewski, Warszawa 2016, s. 32.

i prowadzenia działalności gospodarczej nie będzie w pełni zinformatyzo-
wana, przez co należy rozumieć dostępność za pomocą powszechnie
wykorzystywanych narzędzi, dopóty nie może uzyskać w pełni pozytyw-
nej oceny.

2. Informatyzacja Krajowego Rejestru Sądowego

W polskim systemie prawnym istotną rolę odgrywa Krajowy Rejestr
Sądowy (KRS)³⁸. Przejawia się to przede wszystkim tym, że prowadzenie
KRS powierzone zostało sądom rejonowym³⁹ (zwanym również sądami

³⁸ Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 roku o Krajowym Rejestrze Sądowym, t.j.: Dz.U. z 2017 r.,
poz. 700 ze zm. (dalej: ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym).

³⁹ Warto wspomnieć, że niezwykle istotne zmiany w funkcjonowaniu sądu rejestrowego
i Krajowego Rejestru Sądowego wiążą się z implementacją dyrektywy Parlamentu Europejskiego
i Rady 2012/17/UE z dnia 13 czerwca 2012 roku zmieniającej dyrektywę Rady 89/666/EWG
i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/56/WE i 2009/101/WE w zakresie integracji
rejestrów centralnych, rejestrów handlowych i rejestrów spółek. Z uzasadnienia wspomianej
dyrektywy wynika, że istnieje zapotrzebowanie na dostęp do informacji o spółkach w kontekście
transgranicznym. Dlatego za konieczne uznano poprawienie transgranicznego dostępu do infor-
macji o spółkach. W tym celu m.in. w dyrektywie 89/666/EWG do art. 1 dodano ust. 3 i 4, zgod-
nie z którymi państwa członkowskie są zobowiązane do udostępniania za pośrednictwem syste-
mu integracji rejestrów centralnych, rejestrów handlowych i rejestrów spółek dokumentów
i innych danych w celu zapewnienia ochrony interesów zarówno współników, jak i osób trzecich
(ust. 3). Ponadto państwa członkowskie zapewniają, aby oddziały miały niepowtarzalny identy-
fikator umożliwiający ich jednoznaczną identyfikację w komunikacji między rejestrami za po-
średnictwem systemu integracji rejestrów. Ten niepowtarzalny identyfikator obejmuje co naj-
mniej elementy umożliwiające identyfikację państwa członkowskiego rejestru, krajowego
rejestru pochodzenia i numeru wpisu oddziału do tego rejestru oraz, w stosownych przypad-
kach, pewnych cech służących unikaniu błędów w identyfikacji (ust. 4). W dyrektywie
89/666/EWG wprowadzono również przepis art. 5a, zgodnie z którym za pośrednictwem syste-
mu integracji rejestrów rejestr, w którym wpisana jest spółka, udostępnia niezwłocznie infor-
macje o wszczęciu i zakończeniu wszelkich postępowań likwidacyjnych lub upadłościowych oraz
o wykreśleniu spółki z rejestru, jeżeli wiąże się to z konsekwencjami prawnymi w państwie
członkowskim rejestru, w którym wpisana jest ta spółka. Co ważne, wymiana informacji jest
całkowicie bezpłatna. W odniesieniu do dyrektywy 2005/56/WE wprowadzono zmiany w zakre-
sie art. 13. Nowy przepis wskazuje, że prawo każdego państwa członkowskiego, którego jurys-
dykcji podlegały łączące się spółki, określa w odniesieniu do terytorium danego państwa, zgod-
nie z art. 3 dyrektywy 2009/101/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 września 2009
roku w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w państwach członkowskich od
spółek w rozumieniu art. 54 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności, dla
zapewnienia ochrony interesów zarówno współników, jak i osób trzecich, warunki ogłoszenia
ukończenia połączenia transgranicznego w rejestrze publicznym, w którym każda ze spółek ma
obowiązek składać dokumenty. Rejestr właściwy dla dokonania wpisu spółki powstającej w wy-
niku połączenia transgranicznego niezwłocznie powiadamia, za pośrednictwem systemu inte-
gracji rejestrów centralnych, rejestrów handlowych i rejestrów spółek ustanowionego zgodnie
z art. 4a ust. 2 dyrektywy 2009/101/WE, rejestr, w którym każda ze spółek miała obowiązek
złożyć swoje dokumenty, że połączenie transgraniczne stało się skuteczne. Wykreślenie wcześ-
niejszego wpisu, jeżeli ma to zastosowanie, następuje nie wcześniej niż w chwili otrzymania
tego powiadomienia. Natomiast zmiany w dyrektywie 2009/101/WE odnoszą się do zapewnie-
nia, aby spółki miały niepowtarzalny identyfikator umożliwiający ich jednoznaczną identyfika-

gospodarczymi bądź sądami rejestrowymi), co niewątpliwie podkreśla rangę Rejestru. Ponadto KRS jest prowadzony w systemie informatycznym, co ułatwia nie tylko dostęp do danych zawartych w rejestrze, ale również umożliwia składanie w postępowaniu rejestrowym wniosków. Zadaniem KRS jest uzyskanie informacji o przedsiębiorcy podlegającemu obowiązkowi wpisu. Co istotne, Rejestr jest jawny, a każdy ma prawo dostępu do danych w nim zawartych za pośrednictwem Centralnej Informacji. Zatem uprawnienie do zapoznawania się z danymi zawartymi w Rejestrze wiąże się z ich osobistym przeglądaniem przez wszystkie

cię w komunikacji między rejestrami za pośrednictwem systemu integracji rejestrów centralnych, rejestrów handlowych i rejestrów spółek. Ten niepowtarzalny identyfikator obejmuje co najmniej elementy umożliwiające identyfikację państwa członkowskiego rejestru, krajowego rejestru pochodzenia i numeru wpisu spółki do tego rejestru oraz, w stosownych przypadkach, pewnych cech służących unikaniu błędów w identyfikacji. Najistotniejsze znaczenie w zakresie informatyzacji rejestrów przedsiębiorców ma przepis art. 4a. Wynika z niego, że ustanawia się europejską centralną platformę. W ramach systemu integracji rejestrów – składa się on z: a) rejestrów państw członkowskich, b) platformy, c) portalu jako europejskiego elektronicznego punktu dostępu – państwa członkowskie zapewniają interoperacyjność swoich rejestrów za pośrednictwem platformy. Co więcej, dostęp do informacji zawartych w systemie integracji rejestrów jest zapewniany za pośrednictwem portalu oraz opcjonalnych punktów dostępu utworzonych przez państwa członkowskie. Z przepisu art. 4b wynika, że to Komisja Europejska podejmuje decyzję o budowie lub prowadzeniu platformy własnymi środkami albo za pośrednictwem osoby trzeciej. Warto podkreślić, że zgodnie z uzasadnieniem dla dyrektywy 2012/17/UE nie służy ona stworzeniu scentralizowanej bazy danych z rejestrów, przechowującej merytoryczne informacje o spółkach. Na etapie wdrażania systemu integracji rejestrów centralnych, rejestrów handlowych i rejestrów spółek („systemem integracji rejestrów”) należy określić tylko zestaw danych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania platformy. Zakres tych danych powinien w szczególności obejmować dane operacyjne, słowniki i glosariusze. Zakres tych danych należy określić, biorąc także pod uwagę potrzebę zapewnienia skutecznego działania systemu integracji rejestrów. Dane te należy wykorzystywać w celu umożliwienia platformie wykonywania jej funkcji i nie powinny one być nigdy udostępniane publicznie w bezpośredniej formie. Ponadto platforma nie powinna modyfikować treści danych dotyczących spółek gromadzonych w rejestrach krajowych ani informacji o spółkach przekazywanych za pośrednictwem systemu integracji rejestrów. Tak więc dyrektywa umożliwia stworzenie klarownego powiązania pomiędzy rejestrem danej spółki a rejestrami jej oddziałów utworzonych w innych państwach członkowskich, polegającego na wymianie informacji o wszczęciu i zakończeniu wszelkich postępowań likwidacyjnych lub upadłościowych oraz o wykreśleniu spółki z rejestru, jeżeli wiąże się to z konsekwencjami prawnymi w państwie członkowskim rejestru, w którym wpisana jest spółka. Na zakończenie rozważań dotyczących prawa unijnego i zmian z nim związanych warto zwrócić uwagę również na rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/884 z dnia 8 czerwca 2015 r. ustanawiające specyfikacje techniczne i procedury niezbędne dla systemu integracji rejestrów ustanowionego dyrektywą 2009/101/WE Parlamentu Europejskiego i Rady. Wspomiane rozporządzenie określa specyfikacje techniczne i procedury dotyczące systemu integracji rejestrów, o których mowa w art. 4a ust. 2 dyrektywy 2009/101/WE (m.in. metody komunikacji, protokoły dotyczące wymiany informacji, normy zabezpieczenia, metody wymiany informacji między rejestrem przedsiębiorstwa a rejestrem oddziału, wykaz danych, które mają być wymieniane między rejestrami, struktura komunikatu w standardowym formacie, dane dotyczące platformy, struktura niepowtarzalnego identyfikatora oraz jego stosowanie, metody działania systemu i usług informatycznych świadczonych przez platformę, kryteria wyszukiwania, zasady płatności, oznaczenia wyjaśniające, dostępność usług, opcjonalne punkty dostępu).

osoby zainteresowane⁴⁰. To w konsekwencji powoduje, że nikt nie może zasłaniać się niezajomością treści wpisu w Rejestrze, chyba że mimo zachowania należytej staranności nie mógł wiedzieć o wpisie.

W ramach KRS wyróżnia się trzy odrębne rejestry: 1) przedsiębiorców, 2) stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, a także 3) dłużników niewypłacalnych. Należy zauważyć, że zakres podmiotowy, który obejmuje KRS, jest zdecydowanie szerszy aniżeli ten, z którym mamy do czynienia w CEIDG (jedna ewidencja).

W tym kontekście kluczowe wydaje się również zwrócenie uwagi na fakt, że rozpoczęcie działalności przez przedsiębiorcę może nastąpić dopiero po uprzednim uzyskaniu przez niego wpisu do właściwego rejestru KRS (rejestru przedsiębiorców)⁴¹. Wpis do rejestru dokonywany jest na wniosek i polega na wprowadzeniu do systemu informatycznego danych podlegających wpisowi⁴². Sąd rejestrowy rozpoznaje wniosek nie później niż w terminie 7 dni od daty jego wpływu. Wpis jest dokonany, o ile wniosek nie zawiera jakichkolwiek braków formalnych i złożony jest przez upoważniony podmiot⁴³. Niemniej ustawodawca przewidział sytuacje, w których sąd rejestrowy może dokonać wpisu z urzędu (bez uprzedniego składania wniosku) – m.in. przy wykreśleniu spółki przekształcanej z chwilą wpisu spółki przekształcanej do rejestru⁴⁴, wykreśleniu

⁴⁰ Z. Żabiński, *Rejestr handlowy*, Kraków 1946, s. 71.

⁴¹ Dane dotyczące poszczególnych przedsiębiorców wpisanych do rejestru umieszcza się pod numerem przeznaczonym dla danego podmiotu w sześciu działach KRS. Szczegółowa treść poszczególnych działów uregulowana została w art. 38, 39, 40, 41, 43–44 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, a także w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 listopada 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów wchodzących w skład Krajowego Rejestru Sądowego oraz szczegółowej treści wpisów w tych rejestrach (Dz.U. z 2014 r., poz. 1667 ze zm.).

⁴² Domniemywa się, że dane wpisane do KRS są prawdziwe. Domniemanie to może zostać obalone, a ciężar dowodu spoczywa na tym, kto wywodzi z tej okoliczności skutki prawne. O odpowiedzialności odszkodowawczej za szkodę wyrządzoną zgłoszeniem do Rejestru danych nieprawdziwych stanowi art. 18 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym. Szerzej: A.J. Witosz, *Wpis do rejestru a odpowiedzialność współnika spółki osobowej*, „Prawo Spółek” 2009, nr 7–8, s. 18; podobnie: Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2012 r., II CSK 328/11, Lex nr 116191; R. Gładyszowski, *Sytuacja prawna członka zarządu spółki z o.o. w procesie wytoczonego przeciwko niemu na podstawie art. 299 k.s.h.*, „Palestra” 2003, nr 9–10, s. 58.

⁴³ Na mocy art. 23 ust. 1 i 2 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym sąd rejestrowy bada wniosek pod względem formalnym i materialnym. Stąd też sąd bada nie tylko, czy dołączone do wniosku dokumenty są zgodne co do formy i treści z przepisami prawa, ale również analizuje, czy dane wskazane we wniosku o wpis są prawdziwe, ergo zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy. Szerzej: A. Michnik, *Komentarz do art. 23*, [w:] *Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym. Komentarz*, red. A. Michnik, Warszawa 2013, s. 210.

⁴⁴ Art. 552 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks Spółek Handlowych, t.j.: Dz.U. z 2017 r., poz. 1577 ze zm. (dalej: ustawa Kodeks Spółek Handlowych) i art. 45 ust. 5 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.

wpisów dokonywanych w związku z podziałem, w przypadku uchylenia albo stwierdzenia nieważności uchwały o podziale spółek⁴⁵. Wpisem do KRS jest również wykreślenie albo zmiana wpisu.

Wniosek o wpis do rejestru przedsiębiorców składa się na urzędowym formularzu albo na formularzu udostępnionym w systemie informatycznym. Wzory formularzy wskazuje Minister Sprawiedliwości w rozporządzeniu z dnia 21 grudnia 2000 r. w sprawie określenia wzorów urzędowych formularzy wniosków o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego oraz sposobu i miejsca ich udostępniania⁴⁶. Obecnie wyróżnia się 88 rodzajów urzędowych formularzy stosowanych w postępowaniu rejestrowym, z czego zdecydowana większość dotyczy rejestru przedsiębiorców. Różnią się one od siebie w zależności od rodzaju wpisu, który przedsiębiorca chce dokonać. Każdy z nich jest opatrzony odrębnym symbolem (np. KRS WM, KRS ZE, KRS Z30 itp.), a nawet właściwym kolorem.

Z § 3 i § 4 rozporządzenia wynika, że formularze udostępniane są w siedzibach sądów gospodarczych oraz w centrali Centralnej Informacji. Ponadto niektóre spośród nich są udostępniane także w gminach. Dopuszcza się również zgłaszanie wniosków w postępowaniu rejestrowym na formularzach udostępnionych za pośrednictwem Internetu na oficjalnej stronie Ministerstwa Sprawiedliwości.

Zgodnie z przepisem art. 19 ust. 2a ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym wnioski można składać na niebarwnych formularzach stanowiących wydruki komputerowe lub będących kserokopiami formularzy urzędowych. Co ważne, niezachowanie formy urzędowego formularza dla dokonania zgłoszenia bądź nieprawidłowe wypełnienie formularza stanowi brak formalny i skutkuje zwróceniem wniosku bez wzywania o jego usunięcie (art. 19 ust. 3 w zw. z art. 19 ust. 2 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym).

W tym kontekście wypada wspomnieć, że wniosek o wpis do Rejestru rozpoznawany jest na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego⁴⁷. Z tej racji powinien on czynić zadość przepisom przewidzianym dla pism procesowych wszczynających postępowanie⁴⁸. Ponadto do wniosku o wpis do rejestru należy dołączyć niezbędne dokumenty, na podstawie których dokonuje się wpisu, w oryginałach albo poświadczonych

⁴⁵ Art. 545 w zw. z art. 541 ustawy Kodeks Spółek Handlowych.

⁴⁶ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2000 r. w sprawie określenia wzorów urzędowych formularzy wniosków o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego oraz sposobu i miejsca ich udostępniania, t.j.: Dz.U. z 2015 r., poz. 724 (dalej: rozporządzenie).

⁴⁷ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku – Kodeks Postępowania Cywilnego, t.j.: Dz.U. z 2016 r., poz. 1822 ze zm.

⁴⁸ A. Michnik, *op. cit.*, s. 135.

urzędowo odpisach lub wyciągach⁴⁹. Na przedsiębiorcy ciąży również obowiązek uiszczenia opłaty sądowej od wniosku oraz opłaty za ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, jeżeli wpis podlega ogłoszeniu⁵⁰. Brak uiszczenia stosowanej opłaty powoduje, że wniosek podlega zwrotowi bez wzywania o uzupełnienie w trybie art. 19 ust. 3 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Ustawodawca w przepisie art. 19 ust. 2b ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym przewiduje również możliwość składania wniosku drogą elektroniczną, opatrywanego kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP. Wniosek o pierwszy wpis spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, której umowa została zawarta przy wykorzystaniu wzorca umowy udostępnionego w systemie teleinformatycznym, składany drogą elektroniczną może być także opatrzony innym podpisem elektronicznym⁵¹.

W związku z powyższym ustawodawca umożliwia składanie wniosków do KRS za pośrednictwem systemu informatycznego bądź drogą tradycyjną – poprzez osobiste stawiennictwo we właściwym – ze względu na siedzibę przedsiębiorstwa – sądzie rejestrowym.

Niewątpliwym sposobem wykorzystywania nowych technologii w procedurze rejestracji przedsiębiorców w KRS jest *Portal S24*. Głównym celem wprowadzenia, a następnie posługiwania się tym systemem teleinformatycznym było uproszczenie i odformalizowanie procedury zakładania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością⁵² (od stycznia 2015 r. również spółki jawnej i spółki komandytowej)⁵³. Zwolennicy wprowadzenia do polskiego systemu prawnego *Portalu S24* wskazywali, że jego istnienie pozwoli skrócić proces powstawania spółek, co w istocie przełożyło się na coraz większe zainteresowanie rejestrowaniem spółki z ograni-

⁴⁹ M.in. art. 19a ust. 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym; art. 9 ust. 2 w zw. z ust. 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym; art. 19 b ust. 2 w zw. z ust. 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.

⁵⁰ Np. opłata sądowa od wniosku o zarejestrowanie podmiotu w rejestrze przedsiębiorców wynosi 500 zł (art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005. r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, t.j.: Dz.U. z 2016 r., poz. 623 ze zm.).

⁵¹ Od 12 lipca 2017 r. weszły w życie przepisy likwidujące możliwość elektronicznego podpisywania dokumentów z zastosowaniem profilu MS dla zawiązania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w *Portalu S24* (www.ekrs.ms.gov.pl). Od tego dnia elektroniczne podpisywanie dokumentów na Portalu jest możliwe wyłącznie z użyciem bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu lub profilu zaufanego ePUAP.

⁵² Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy kodeks spółek handlowych i niektórych innych ustaw – druk sejmowy Sejmu VI Kadencji nr 3658.

⁵³ Zob. A. Surma-Buczek, *Spółka jawna i komandytowa rejestrowane w trybie S24*, „Monitor Prawa Handlowego 2016”, nr 3, s. 15.

czoną odpowiedzialnością przez Internet. Według danych zawartych na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości w okresie od stycznia 2012 r. do końca marca 2013 r. liczba zarejestrowanych przy użyciu *Portalu S24* spółek z ograniczoną odpowiedzialnością wynosiła ponad pięć tysięcy⁵⁴.

Niemniej jednak *Portal S24* wciąż budzi pewne wątpliwości natury prawnej. Z tego też względu nie milkną głosy sprzeciwu dla jego funkcjonowania⁵⁵. Podnosi się, że strona internetowa Ministerstwa Sprawiedliwości nie wskazuje skutków prawnych zarejestrowania spółki w *Portalu S24*⁵⁶. Zdaniem A. Malarewicz-Jakubów, E. Bieniek-Koronkiewicz, R. Tanajewskiej nie zawsze możliwa jest rejestracja spółki w dwadzieścia cztery godziny. Zdarzyć się bowiem może, że wniosek zostanie złożony po godzinach pracy sądu bądź zostanie złożony błędnie. Nie można wykluczyć również przeciążenia systemu⁵⁷. Obawy budzić może również fakt, że internetowe zawiązywanie spółki może powodować nadużycia. Jak wskazuje Wojciech Popiołek, coraz częściej rejestrowane są tzw. martwe spółki, które w rzeczywistości nie prowadzą działalności gospodarczej⁵⁸. Krytycznie ustosunkowano się również do braku uczestniczenia w procesie zakładania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością notariusza. Twierdzi się bowiem, że może to spowodować, iż interesy wspólników spółki mogą zostać naruszone, a ich prawa ograniczane⁵⁹. Odmiennego zdania jest natomiast Michał Romanowski, który uważa, że forma aktu notarialnego nie stanowi wyłączonego sposobu zagwarantowania bezpieczeństwa obrotu gospodarczego⁶⁰.

Przy analizie obecnego stanu prawnego oraz braniu pod uwagę problemów związanych z informatyzacją rejestru przedsiębiorców konieczne

---

⁵⁴ <https://ms.gov.pl/pl/archiwum-informacji/news,4887,10,juz-ponad-5-tys-spolek-z-oo-zarejestrowanych-w.html> (dostęp: 17.06.2017).

⁵⁵ Ł. Goździaszek, *Umowa spółki z o.o. zawierana przy wykorzystaniu wzorca i postać wniosku o wpis do rejestru*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2012, nr 8, s. 36–42; *Idem*, *Komunikacja elektroniczna przy zakładaniu spółki handlowej na podstawie wzorca umowy*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2015, nr 8, s. 36–42.

⁵⁶ W. Popiołek, *Czy to koniec osiemdziesięcioletniej tradycji niektórych czynności prawa spółek?*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2015, nr 4, s. 52.

⁵⁷ A. Malarewicz-Jakubów, E. Bieniek-Koronkiewicz, R. Tanajewska, *Wzorzec umowy spółki z o.o. udostępniony w systemie teleinformatycznym*, [w:] *Kodeks spółek handlowych po dziesięciu latach*, red. J. Frąckowiak, Wrocław 2015, s. 412.

⁵⁸ W. Popiołek, *op. cit.*, s. 52.

⁵⁹ R.L. Kwaśnicki, A. Nalazek, *Spółka z o.o. zawierana przy użyciu wzorca udostępnionego w internecie*, „Prawo Spółek” 2011, nr 12, s. 22.

⁶⁰ M. Romanowski, *Zakładanie spółki z o.o. przez Internet – nowelizacja Kodeksu spółek handlowych*, „Monitor Prawniczy” 2011, nr 15, s. 800.

wydaje się omówienie wybranych zagadnień związanych z użyciem *Portalu S24* przy rejestracji spółek prawa handlowego⁶¹.

Pierwszą a zarazem najbardziej kluczową kwestię stanowi założenie w *Portalu S24* konta użytkownika⁶². Rejestracja konta polega na wprowadzeniu danych identyfikujących użytkownika, a także ustalających jego profil. W tym celu należy podać informacje dotyczące imienia (imion) i nazwiska oraz adresu email. Zakładając konto, należy również wskazać hasło, którym użytkownik będzie posługiwać się przy logowaniu. Co ciekawe, *Portal S24* nie zabezpiecza w żaden sposób interesu osoby, której dane są wykorzystywane do utworzenia konta. Z łatwością można wyobrazić sobie sytuację, w której osoby trzecie mogłyby utworzyć na podstawie podstawowych informacji konto innym osobom – nawet takim, których nie znają, bądź z którymi mają utrudniony kontakt.

Wypada zauważyć, że Ministerstwo Sprawiedliwości nie weryfikuje wieku potencjalnego użytkownika. Może zatem zdarzyć się, że osoba nieposiadająca zdolności do czynności prawnych zarejestruje swój profil na *Portalu S24*. Postulować należałoby zatem, ażeby wprowadzić dodatkowe zabezpieczenia przy weryfikacji tożsamości użytkownika poprzez podanie numeru dowodu osobistego lub numeru paszportu. W takiej sytuacji stosowanie numeru PESEL nie jest rozwiązaniem trafnym. Wynika to przede wszystkim z faktu, że cudzoziemcy nieposiadający numeru PESEL nie mogliby założyć konta. Na marginesie należy dodać, iż posługując się konkretnym adresem poczty elektronicznej, można posiadać wyłączenie jedno konto.

Ułatwienie podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej poprzez rejestrowanie spółek handlowych w *Portalu S24* wiąże się ze stosowaniem tzw. wzorca umownego. Na aprobatę zasługują fakt, że ustawodawca zdecydował się uprościć procedurę rejestracyjną, decydując się na stworzenie modelowego formularza umowy. W tym kontekście należy zwrócić szczególną uwagę na przepis art. 157¹ § 2 ustawy Kodeks Spółek Handlowych. Zgodnie z jego treścią zawarcie umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przy wykorzystaniu wzorca umowy wymaga wypełnienia formularza umowy zawartego w systemie informatycznym i opatrzenia umowy podpisem elektronicznym.

⁶¹ Wypada nadmienić, że poza możliwością internetowego zarejestrowania wybranych spółek prawa handlowego istnieje również możliwość wprowadzania zmian za pomocą Portalu S24: 1) w odniesieniu do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością można dokonać zmian: adresu, siedziby, kodów PKD, składu zarządu, składu Rady Nadzorczej; 2) w odniesieniu do spółki komandytowej można dokonać zmian: adresu, siedziby, kodów PKD; 3) w odniesieniu do spółki jawnej można dokonać zmian: adresu, siedziby, kodów PKD.

⁶² Strona Internetowa *Portalu S24*, dostęp elektroniczny: <https://ekrs.ms.gov.pl/> (dostęp: 19.06.2017).

Przyjęte przez ustawodawcę rozwiązanie należy uznać za słuszne. Możliwość posłużenia się przygotowanym wzorcem umowy pozwala uniknąć wątpliwości co do elementów obligatoryjnych i fakultatywnych umowy. Przyspiesza to również pracę sądów rejestrowych, które na mocy art. 23 ust. 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym są zobowiązane do badania wszystkich dołączonych do wniosku dokumentów. Podobnie sytuacja przedstawia się w przypadku spółki jawnej i komandytowej.

Pewnym mankamentem *Portalu S24* jest brak możliwości zmiany zapisów umowy swobodnie kształtowanych przez wspólników. Ustawodawca w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przewidział możliwość zmiany umowy wyłącznie po zarejestrowaniu spółki. Podobnie sytuacja kształtuje się w przypadku spółki jawnej i komandytowej⁶³.

Niewątpliwą zaletą *Portalu S24* jest sposób, w jaki następuje wypełnienie wniosku do sądu rejestrowego. Na etapie generowania wniosku o wpis każdy zainteresowany w sprawie użytkownik może zweryfikować dane w nim zawarte. To umożliwia wyeliminowanie jakichkolwiek omyłek związanych m.in. z imionami bądź nazwiskami wspólników spółki.

Analizując obecny stan prawny, należy zwrócić uwagę na trudności związane z ustaleniem chwili zawarcia umowy przy wykorzystaniu formularza. Biorąc pod uwagę wykładnię literalną przepisu art. 157¹ § 3 ustawy Kodeks Spółek Handlowych, należy stwierdzić, że zawarcie umowy spółki następuje z momentem złożenia podpisu przez ostatniego ze wspólników.

W tym kontekście wypada dodać, że od 13 lipca 2017 r. wprowadzono nowe brzmienie przepisu art. 157¹ § 2 ustawy Kodeks Spółek Handlowych, zgodnie z którym zawarcie umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przy wykorzystaniu wzorca umowy wymaga wypełnienia formularza umowy udostępnionego w systemie informatycznym i opatrzenia umowy kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP. Wspominana regulacja wydaje się być słuszna. Przede wszystkim pozwala na zachowanie spójności i jednolitości w zakresie zawierania spółek, ponieważ zarówno spółka jawna, jak i spółka komandytowa korzystają z dobrodziejstwa wspomnianego rozwiązania⁶⁴.

Dużym walorem wspomianej nowelizacji jest fakt, że profil zaufany ePUAP jest bezpłatny. Rejestracja profilu zaufanego ePUAP wymaga

⁶³ Ł. Zamojski, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oparta na wzorcu umowy – „S24”*, „Prawo Spółek” 2012, nr 3, s. 12; A. Surma-Buczek, *op. cit.*, s. 17.

⁶⁴ Art. 23¹ § 2 ustawy Kodeks Spółek Handlowych, art. 106¹ § 2 ustawy Kodeks Spółek Handlowych.

utworzenia konta na portalu ePUAP, a następnie jego potwierdzenia. Potwierdzenie profilu zaufanego może nastąpić niezwłocznie po założeniu konta – w przypadku korzystania z bankowości elektronicznej. Najczęściej jednak potwierdza się profil zaufany w ciągu 14 dni od założenia w wybranym punkcie potwierdzającym. Jedynym problemem, jaki możemy napotkać przy zakładaniu profilu zaufanego ePUAP, jest konieczność posiadania numeru PESEL. W konsekwencji rozwiązanie to uniemożliwia założenie konta przez osoby nieposiadające numeru PESEL.

Poważne zastrzeżenia budzi rozpoznanie wniosku o wpis przesłanego za pomocą *Portalu S24* do sądu rejestrowego. Ustawodawca wskazał w przepisie art. 20a ust. 2 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, że wniosek o wpis spółki sąd rejestrowy rozpoznaje w terminie jednego dnia od daty jego wpływu. Należy zauważyć, że termin ten wiąże sąd rejestrowy i ma charakter instrukcyjny⁶⁵. Jak słusznie wskazuje Agnieszka Michnik, dochowanie tak krótkiego terminu przez sąd rejestrowy jest niezwykle trudne⁶⁶. Zgodnie z opinią Krajowej Rady Sądownictwa „należałoby ewentualnie rozważyć wprowadzenie terminu, który byłby dostosowany do warunków panujących w sądach rejestrowych, a zarazem nie doprowadziłby do konieczności oceny ważności poszczególnych spraw. W ocenie Rady rozpoznawanie wniosków o rejestrację spółki utworzonej w ramach systemu teleinformatycznego z pominięciem kolejności wpływu do sądu może stanowić dyskryminację osób nieposiadających dostępu do Internetu. Osoba pozbawiona dostępu do Internetu będzie zmuszona utworzyć i zarejestrować spółkę w tradycyjny sposób, w konsekwencji czego złożony przez nią wniosek o rejestrację spółki będzie musiał ustąpić pierwszeństwa wnioskowi złożonemu przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego”⁶⁷.

Konieczne wydaje się zatem wprowadzenie istotnych zmian w tym zakresie. Przede wszystkim podzielić należy stanowisko wyrażone przez Łukasza Zamojskiego, iż należałoby znowelizować w art. 20a ust. 2 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym przez zastąpienie dotychczasowego zwrotu „w terminie jednego dnia” na rzecz „w terminie jednego dnia roboczego”⁶⁸. Pozwoli to uniknąć problemów w sytuacji złożenia wniosku o wpis spółki po godzinach urzędowania sądów czy też w przededniu wolnego czasu pracy (weekend).

⁶⁵ Zob. Ł. Zamojski, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oparta...*, „Prawo Spółek” 2012, nr 3, s. 19; A. Michnik, *op. cit.*, s. 192.

⁶⁶ A. Michnik, *op. cit.*, s. 192; w podobnym tonie: Ł. Zamojski, *Uwagi na tle projektu „S24” dotyczącego przyspieszonej rejestracji spółek z o.o.*, „Prawo Spółek” 2011, nr 2, s. 27.

⁶⁷ <http://www.krs.pl/admin/files/201021.pdf> (dostęp: 19.06.2017).

⁶⁸ Ł. Zamojski, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oparta...*, s. 19.

Trzeba zaznaczyć, że koszty przyspieszonej rejestracji są zdecydowanie niższe niż w przypadku tradycyjnego zawiązania i zgłoszenia spółki do sądu rejestrowego. Wynika to z pominięcia taksy notarialnej koniecznej w zwykłym trybie. Co ważne, również gdy kapitał zakładowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest opłacany po rejestracji, to ujawnienie tej informacji jest wolne od opłaty⁶⁹.

Podsumowując powyższe rozważania, należy przyjąć z aprobatą, choć nie bez krytyki, że informatyzacja Krajowego Rejestru Sądowego jest konieczna, a wprowadzenie wskazanych wyżej zmian celowe. Jako publiczny i jawny zbiór wskazanych ustawowo, aktualnych, uznanych za prawdziwe danych identyfikujących podmioty do tego rejestru wpisane ma kluczowe znaczenie dla obrotu gospodarczego⁷⁰. Niezbędne wydaje się zatem poszerzenie zakresu podmiotowego *Portalu S24* o kolejne spółki prawa handlowego. Przede wszystkim ułatwi i usprawni to pracę sądów rejestrowych, ale również pozwoli zaoszczędzić czas i pieniądze potencjalnym przedsiębiorcom.

Zakończenie

Wraz z rozwojem technik teleinformatycznych oraz potrzebą dostosowania regulacji prawnych do prawodawstwa unijnego, ustawodawca wprowadził do polskiego systemu prawnego instrumenty umożliwiające informatyzację rejestrów przedsiębiorców. Odpowiedzią na ciągły postęp techniczny i technologiczny jest wielokrotnie nowelizowana ustawa o swobodzie działalności gospodarczej oraz ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym. Oba akty normatywne ze swej istoty odnoszą się do istotnego z punktu widzenia każdego potencjalnego przedsiębiorcy zagadnienia, jakim jest niewątpliwie kwestia uzyskania wpisu do właściwego rejestru.

W obrocie prawnym przyjmuje się, że przedsiębiorca może rozpocząć prowadzenie swojej działalności tylko za uprzednim uzyskaniem wpisu do rejestru, który – co do zasady – następuje na wniosek zainteresowanego podmiotu.

W tym celu ustawodawca umożliwił składanie wniosków zarówno do rejestru administracyjnego – CEIDG, jak i do sądowego – KRS za pośrednictwem Internetu. Jest to niewątpliwie słuszne rozwiązanie. Należy zauważyć, że w miarę rozwoju informatyzacji społeczeństwa na znaczeniu tracić będą takie problemy jak odległość miejsca zamieszkania

⁶⁹ Art. 19a ust. 2a ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.

⁷⁰ Ł. Zamojski, *Rejestracja spółek. Zagadnienia materialne i procesowe*, Warszawa 2008, s. 21.

zainteresowanego od sądu rejestrowego (w przypadku KRS) czy urzędu gminy (w przypadku CEIDG).

W kontekście rozważań na temat informatyzacji rejestrów przedsiębiorców należy zauważyć, że zarówno CEIDG, jak i KRS stanowią rejestry, które co do zasady funkcjonują poprawnie. CEIDG jako zinformaty-zowany system danych umożliwia uzyskanie bezpłatnego dostępu do informacji o przedsiębiorcach. Niemniej jednak nie stanowi on systemu transakcyjnego, co należy uznać za zdecydowane ograniczenie funkcjonalności wspomnianej ewidencji. Niezbędne wydaje się zatem wprowadzenie istotnych zmian w tym zakresie, by móc przekształcić CEIDG w portal transakcyjny.

W odniesieniu do KRS należy wskazać, że pomimo wielu krytycznych uwag w zakresie funkcjonowania *Portalu S24*, wypada z aprobatą uznać, że jego istnienie przyczynia się do usprawnienia i poprawienia prac sądów rejestrowych. Co więcej, przedsiębiorcy coraz częściej sięgają do trybu rejestracji spółki. Przede wszystkim z racji uproszczenia procedury rejestracyjnej i związanych z tym niskich kosztów.

Niemniej celowe wydaje się wprowadzenie pewnych zmian związanych m.in. ze stosowaniem wzorców umownych, rozpatrywaniem wniosku o wpis przez sądy rejestrowe, których zadaniem byłoby udoskonalenie *Portalu S24*. Bez wątplenia jednak należy twierdzić, że informatyzacja Krajowego Rejestru Sądowego zmierza w dobrym kierunku, a poszerzenie jej zakresu przedmiotowego (o kolejne spółki prawa handlowego) jest wyłącznie kwestią czasu.

W dobie ciągłego rozwoju informatyzacji nieodzowne wydaje się wprowadzenie nowych rozwiązań technologicznych zmierzających do ulepszenia i przyspieszenia procedury rejestracyjnej przedsiębiorców (m.in. poprzez poszerzenie zakresu przedmiotowego i zakresu funkcjonalnego rejestrów). Wprowadzenie mechanizmów temu sprzyjających jest celowe, a pozytywne konsekwencje (m.in. zapewniające bezpieczeństwo obrotu) z tym związane pożądane.

Bibliografia

Akty normatywne

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2000 r. w sprawie określenia wzorów urzędowych formularzy wniosków o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego oraz sposobu i miejsca ich udostępniania, t.j.: Dz.U. z 2015 r., poz. 724.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 2006 r. w sprawie Planu Informatyzacji Państwa na rok 2006, Dz.U. z 2006 r. Nr 147, poz. 1064.

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 marca 2007 r. w sprawie Planu Informatyzacji Państwa na lata 2007–2010, Dz.U. z 2007 r. Nr 61, poz. 415.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 listopada 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów wchodzących w skład Krajowego Rejestru Sądowego oraz szczegółowej treści wpisów w tych rejestrach, Dz.U. z 2014 r., poz. 1667 ze zm.
- Uchwała nr 1/2014 Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2014 r. w sprawie przyjęcia programu rozwoju „Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa”, https://mac.gov.pl/files/pzzip_-_uchwala_rm.pdf (dostęp: 17.02.2017).
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, t.j.: Dz.U. z 2017 r., poz. 1275 ze zm.
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks Postępowania Cywilnego, t.j.: Dz.U. z 2016 r., poz. 1822 ze zm.
- Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks Spółek Handlowych, t.j.: Dz.U. z 2017 r., poz. 1577 ze zm.
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej, t.j.: Dz.U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214 ze zm.
- Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, t.j.: Dz.U. z 2017 r., poz. 700 ze zm.
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, t.j.: Dz.U. z 2017 r., poz. 201 ze zm.
- Ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej, Dz.U. z 1999 r. Nr 101, poz. 1178 ze zm.
- Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, t.j.: Dz.U. z 2017 r., poz. 1221 ze zm.
- Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej, Dz.U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1808 ze zm.
- Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, t.j.: Dz.U. z 2017 r. poz. 2168 ze zm.
- Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne, t.j.: Dz.U. z 2017 r., poz. 570 ze zm.
- Ustawa z dnia 28 lipca 2005. r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, t.j.: Dz.U. z 2016 r., poz. 623 ze zm.
- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, Dz.U. z 2018 r., poz. 646.
- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej, Dz.U. z 2018 r., poz. 650.
- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy, Dz.U. z 2018 r., poz. 647.
- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców, Dz.U. z 2018 r., poz. 648.
- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. z 2018 r., poz. 649.

Orzecznictwo

- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2012 r., II CSK 328/11, Lex nr 116191.
- Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 25 października 2006 r., II GSK 179/06, Legalis nr 82985.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 29 kwietnia 2010 r., I SA/GI 403/09, Legalis nr 424430.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach z dnia 17 lutego 2010 r., II SA/Ke 48/10, Legalis nr 247950.

- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 21 marca 2006 r., VI SA/Wa 2215/05, Legalis nr 273689.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 listopada 2006 r., sygn. VI SA/Wa 1852/05, Legalis nr 275234.
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 12 września 2008 r., VII SA/Wa 876/08, Legalis nr 838027.

Opracowania

- Blicharz R., *Publiczne prawo gospodarcze. Zarys wykładu*, Warszawa 2015.
- Gładyszowski R., *Sytuacja prawna członka zarządu spółki z o.o. w procesie wytoczonym przeciwko niemu na podstawie art. 299 k.s.h.*, „Palestra 2003”, nr 9–10.
- Goździaszek Ł., *Umowa spółki z o.o. zawierana przy wykorzystaniu wzorca i postać wniosku o wpis do rejestru*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2012, nr 8.
- Goździaszek Ł., *Komunikacja elektroniczna przy zakładaniu spółki handlowej na podstawie wzorca umowy*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2015, nr 8.
- Gronkiewicz-Waltz H., Wierzbowski M., *Prawo gospodarcze. Zagadnienia administracyjnoprawne*, Warszawa 2015.
- Kosikowski C., *Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz*, Warszawa 2011.
- Kwaśnicki R.L., Nalazek A., *Spółka z o.o. zawierana przy użyciu wzorca udostępnionego w Internecie*, „Prawo Spółek” 2011, nr 12.
- Malarewicz-Jakubów A., Bieniek-Koronkiewicz E., Tanajewska R., *Wzorzec umowy spółki z o.o. udostępniony w systemie teleinformatycznym*, [w:] *Kodeks spółek handlowych po dziesięciu latach*, red. J. Frąckowiak, Wrocław 2015.
- Michnik A., *Komentarz do art. 23 [w:] Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym. Komentarz*, red. A. Michnik, Warszawa 2013.
- Mroczyńska-Szmaj Ł., *Projekt nowej ustawy prawo działalności gospodarczej*, [w:] *Prawo gospodarcze. Kompendium*, red. J. Olszewski, Warszawa 2016.
- Mróz T., Stec M., *Prawo gospodarcze prywatne*, Warszawa 2016.
- Olszewski J., *Prawo gospodarcze. Kompendium*, Warszawa 2016.
- Popiołek W., *Czy to koniec osiemdziesięcioletniej tradycji niektórych czynności prawa spółek?*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2015, nr 4.
- Romanowski M., *Zakładanie spółki z o.o. przez Internet – nowelizacja Kodeksu spółek handlowych*, „Monitor Prawniczy” 2011, nr 15.
- Sieradzka M., *Swoboda działalności gospodarczej. Komentarz*, LEX Omega 2010.
- Snażyk Z., Szafrąński A., *Publiczne prawo gospodarcze*, Warszawa 2011.
- Strzyczkowski K., *Prawo gospodarcze publiczne*, Warszawa 2011.
- Surma-Buczek A., *Spółka jawna i komandytowa rejestrowane w trybie S24*, „Monitor Prawa Handlowego” 2016, nr 3.
- Szydło M., *Wolność działalności gospodarczej jako prawo podstawowe*, Bydgoszcz–Wrocław 2011.
- Wapińska D., *Funkcje ewidencjonowania przedsiębiorców*, [w:] *Prawo gospodarcze. Kompendium*, red. J. Olszewski, Warszawa 2016.
- Witosz A.J., *Wpis do rejestru a odpowiedzialność wspólnika spółki osobowej*, „Prawo Spółek” 2009, nr 7–8.
- Zamojski Ł., *Uwagi na tle projektu „S24” dotyczącego przyspieszonej rejestracji spółek z o.o.*, „Prawo Spółek” 2011, nr 2.
- Zamojski Ł., *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oparta na wzorcu umowy – „S24”*, „Prawo Spółek” 2012, nr 3.
- Zamojski Ł., *Rejestracja spółek. Zagadnienia materialne i procesowe*, Warszawa 2008.
- Żabiński Z., *Rejestr handlowy*, Kraków 1994.

Strony internetowe

<http://opi4.opi.org.pl/repository/4e4269bddc260c162d1ec70d15fe14e6sdvNyx.pdf> (dostęp: 25.03.2012).

<https://ms.gov.pl/pl/archiwum-informacji/news,4887,10,juz-ponad-5-tys-spolek-z-oo-zarejestrowanych-w.html> (dostęp: 17.06.2017).

<http://www.krs.pl/admin/files/201021.pdf> (dostęp: 19.06.2017).

Józwiak Z., *Dziurawy rejestr utrudnia odnalezienie firm*, „Rzeczpospolita” 2012, z dnia 30 I, <http://www.rp.pl/arttykul/758349,798950-Rejestracja-firmy-przez-Internet--Dziurawy-rejestr-utrudnia-odnalezienie-firm.html> (dostęp: 22.04.2017).

COMPUTERIZATION OF BUSINESS REGISTERS

Abstract: The article deals with the problem of computerization of business registers from the point of view of legal acts introduced into the current Polish legal system. The authors in their considerations focus on the presentation of doubts and legal issues related to the computerization of the two most important business registers: CEIDG and the National Court Register. First and foremost, the program documents relating to the development of the information society were analyzed. In addition, the authors also referred to the key – from the potential entrepreneur’s point of view – issues related to the functioning of the ePUAP trusted profile, the CEIDG computerization and the S24 Portal connected with the registration procedure of commercial law companies.

Keywords: BUSINESS REGISTERS, INTERNET, CEIDG, KRS, ECONOMIC ACTIVITY, E-GOVERNMENT, INFORMATION SOCIETY